

KULMÂKIVI

SUOMEN TEOLOGISEN INSTITUUTIN TIEDOTUSLEHTI
KULMAKIVENÄ ON ITSE KRISTUS JEESUS (EF 2:20)

1/2020

UUSI PÄÄSIHTEERI

SANTERI MARJOKORPI

STI:N KEVÄTKAUDEN
AVAJAISET

MUISTOJA PIISPA
OLAVI RIMPILÄISESTÄ

Vaikea tie

Helmikuussa valitaan uusi Suomen evankelisluterilaisen kirkon kirkolliskokous. Toukokuussa sen kokoontuessa ensimmäisen kerran luultavasti tehdään aloite siitä, että kirkossa voidaan vihkiä avioliittoon myös samaa sukupuolta olevia. Ainakin tästä keskustellaan ja kiistellään.

Ratkaisuksi tarjotaan, ettei kirkko muuta käsitystään – avioliitto on yhden miehen ja naisen liitto – mutta kirkossa voidaan vihkiä myös kaksi miestä tai naista. Tai ratkaisuksi ehdotetaan, että kirkko päättää, että sillä on kaksi erilaista käsitystä avioliitosta: se on miehen ja naisen tai myös kahden samaa sukupuolta olevan liitto. Luvataan myös, ettei ketään pakoteta vihkimään samaa sukupuolta olevia pareja, mutta niillä, jotka haluavat vihkiä, on siihen lupa.

Mitä jos kirkko tekisi vastaavan ratkaisun kasteesta? Se päättäisi, että kristityksi kastetaan vain kerran ja lapsikin voidaan kastaa, mutta jos joku haluaa tulla kastetuksi aikuisena toisen tai kolmannen kerran, pastori voi kastaa. Tai se päättäisi, että sillä on kasteesta kaksi käsitystä: vain kerran ja lapsikin tai halutessa useammin ja ehkä vasta aikuisena.

Kirkko, joka päättäisi näin, ei ainoastaan tuntuisi ristiriitaiselta. Ja eikö tässä tapauksessa ajateltaisi, että asiat ovat meidän sovittavissamme, ei ole totuutta

eikä Jumalan ilmoitusta, josta kirkon tulee pitää kiinni, vaan me voimme keksiä ratkaisun, joka tuntuu hyvältä mahdollisimman monista? Ei ihme, jos tällainen kirkko tuntuisi epärehelliseltä.

Uskon, että edellä mainitut ratkaisut tarkoittaisivat, että kirkon nykyinen käsitys – vihittää vain eri sukupuolta olevia – lähtisi kirkosta. Samaa sukupuolta olevien avioliittoa perustellaan sanomalla sen olevan ihmisoikeus. Jos tämä käsitys saa kirkossa suurta kannatusta, nykyinen käsitys poistuu nopealla aikataululla. Eihän kirkossa voida olla ihmisoikeuksia vastaan.

Jos kirkko hyväksyy samaa sukupuolta olevien vihkimisen, se tuskin merkitsee vain, että sitten näitä vihkimisiä on kirkossa vuosittain joitakin kymmeniä. Esimerkiksi rippikouluopetusta tullaan seuraamaan, ja jos joku siinä sanoo homosuhteen olevan vastoin Jumalan tahtoa, siihen luultavasti puututaan. Näin ei saa sanoa, koska kirkko vihkiä myös tuohon suhteeseen.

Raamatun käsitys on mielestäni selvä. Sille on itsestään selvää, että mies ja naisen solmivat avioliiton, ja se sanoo, että samaa sukupuolta olevien suhde, johon kuuluu seksi, on vastoin Jumalan tahtoa – kuten on ahneus, toisten riistäminen tai puolison pettäminen. On asioita, joista kirkossa voi

olla monia ja erilaisia käsityksiä. Sitten on asioita, jotka ovat kirkon uskon ytimessä tai vaikuttavat ratkaisevasti siihen. Näistä ei kirkolla pitäisi olla monta käsitystä. Mitä sanotaan avioliitosta, vaikuttaa ratkaisevasti siihen, mitä uskotaan ihmisestä, luomisesta, Jumalan tahdosta, Raamatusta ja pelastumisestakin. Kirkon tulisi pitää kiinni siitä, mitä Raamattu sanoo.

Tämä ei ole helppo tie yhteiskunnassa, jollainen Suomikin on. Mutta ei Jeesus ole luvannutkaan kirkolleen helppoa tietä. Tämän tien tekee vaikeaksi meille myös se, että kaikkia tulisi kunnioittaa ja rakastaa eikä ketään saisi työntää pois tai olla niin kuin häntä ei olisi.

JARI RANKINEN
29.1.2020

SANTERI MARJOKORPI STI:N PÄÄSIHTEERIKSI

Suomen teologisen instituutin hallitus valitsi kokouksessaan 8.1. STI:n uudeksi pääsihteeriksi Santeri Marjokorven.

- Santerissa STI saa nuorekkaan koulutusmaailmaan sisään ajetun someosaajan, jolla on kyky analysoida inspiroivasti aikamme ilmiöitä, STI:n hallituksen puheenjohtaja Tom Säilä totesi kokouksen jälkeen.

Uuden pääsihteerin haastattelu on tässä lehdessä.

PAHOITTELEMME

Marraskuussa lähetimme kirjeen niille STI:n tukijäsenille, jotka eivät ole kuluneen vuoden aikana tukeneet STI:tä taloudellisesti. Näin olemme tehneet muinakin vuosina. Kirjeen saivat myös muutamat, joilta STI on saanut taloudellista tukea. Tuki on tullut STI:n tilille mutta tietokoneohjelma, joka lukee suoritukset pankkitileiltä, teki virheen muutamien kohdalla: suoritus oli tullut tilille mutta ohjelma ei osannut yhdistää suoritusta kyseiseen lahjoittajaan.

Pahoittelemme virhettä ja toimimme jatkossa niin, ettei tätä virhettä tapahtuisi. Kiitämme kaikista lahjoituksista.

OPETUSTA VOI SEURATA NETISSÄ

Melkein kaikki opetus, joka pidetään STI:n toimitilassa, videoidaan ja se on seurattavissa STI:n nettisivuilla (www.sti.fi) suorana lähetyksenä tai tallenteena. Suoraa lähetystä pääset seuraamaan klikkaamalla STI:n nettisivujen etusivun oikeasta reunasta painiketta ”Suora lähetys”. Tallenteet löytyvät nettisivujen kohdasta Ohjelma. Linkki videoihin on lukukausien ohjelmien siinä kohdassa, jossa kerrotaan kyseisestä opetuksesta.

Suora lähetys on ollut pois käytöstä joulukuussa ja tammikuussa, mutta palautuu käyttöön jälleen helmikuussa.

TILASTOT KERTOVAT KIRKON ALAMÄESTÄ

Perustan teologisilla opintopäivillä 2.–4. tammikuuta puitiin kristillisen kirkon nykytilannetta ja tulevaisuutta maallistuvassa maailmassa. Synkkien varjojen lisäksi näkyvissä oli myös valon pilkahduksia. Päivät järjestettiin Suomen Raamattuopistolla Kauniiaisissa.

Perustan teologisilla opintopäivillä oli tänäkin vuonna laadukas kattaus teologian asiantuntijoita. Yksi heistä oli Kirkon tutkimuskeskuksen johtaja Hanna Salomäki, joka piti luennon aiheesta ”Suomalaisten uskonnollisuus muutoksessa”.

Luennollaan Salomäki esitteli tutkijan analyttisellä otteella tuoreinta tutkimusta suomalaisten uskonnollisuudesta. Hän listasi neljä keskeistä uskonnollisuuden trendiä, joista ensimmäinen on uskon-tosuhteen muutos nuorella sukupolvella.

– Nuorempi sukupolvi on omaksunut maallistuneen ja yksilökeskeisen kulttuurin. Uskonnon merkitys on vähentynyt, ja ihmiset haluavat tehdä itsenäisiä valintoja, Salomäki sanoi.

Nuoremman ikäpolven uskonnollisuudessa korostuu edeltäviin verrattuna autonomisuus ja autenttisuus.

– Ihmiset ovat kriittisiä uskonnollisia instituutioita ja auktoriteetteja kohtaan. Pelkkä tapa ei riitä kirkkoon kuulumisen syyksi, vaan kirkon uskon täytyy merkitä itselle henkilökohtaisesti.

**KRISTILLINEN PERINNE
EI ENÄÄ SIIRRY KOTOA
SEURAAVALLE SUKU-
POLVELLE.**

Salomäen mukaan kirkkoon kuuluminen putoaa jyrkästi rippikoulun jälkeen. Erityisesti nuoret miehet ovat jo pitkään etäänntyneet kirkosta ja sen uskosta. Huolestuttavaa on kuitenkin se, että viimeaikaissa tutkimuksissa myös nuorten naisten usko Jumalaan on romahtanut, jolloin ero vanhempiin naisiin on kasvanut suureksi.

– Syitä romahdukseen emme vielä tiedä, Salomäki tunnusti.

PÄÄTÖS LAPSEN KASTAMISESTA TEHDÄÄN VARHAIN

Toinen selkeä trendi, joka on sukupolvi-murroksen seurausta, on kasteiden nopea väheneminen 2000-luvulla.

– Kaste ei ole enää automaatio vaan valinta, Hanna Salomäki arvioi.

Vanhemmat, jotka jättävät lapsensa kastamatta, perustelevat valintaansa yleensä sillä, etteivät he itse kuulu kirkkoon tai haluavat antaa lapselle mahdollisuuden päättää uskonnostaan itse.

– Valinnanvapausargumentti on lyönyt läpi, vaikka myös kastamatta jättäminen on valinta, jonka vanhemmat tekevät lapsensa puolesta. Muutenkin vanhemmat päättävät monista asioista lastensa puolesta.

Seurakunnissa on pyritty heräämään tilanteeseen lähestymällä pariskuntia lapsen syntymän jälkeen. Tutkimusten valossa ajankohta on kuitenkin auttamattomasti myöhässä.

– Vain alle kymmenen prosenttia ihmisistä tekee kastepäätöksen vasta lapsen syntymän jälkeen. Suurin osa tekee päätöksen jo ennen, kuin parisuhde on muodostunut.

Kiinnostava huomio on myös, että huolimatta miesten etäänntymisestä kirkosta tutkimuksen mukaan juuri nuoret miehet

pitävät kaikista tärkeimpänä uskonnollista seremoniaa lapsen syntymän yhteydessä.

KIRKKO MENETTÄÄ ENEMMISTÖASEMANSA

Kasteiden väheneminen laskee ajan myötä kirkkoon kuulumisprosenttia kaikissa ikäluokissa.

– Kirkko menettää enemmistöasemansa kahdessakymmenessä vuodessa, Salomäki arvioi.

Kun kirkko menettää enemmistöasemansa, sen on vaikeampi toimia oman tonttinsa ulkopuolella yhteiskunnassa esimerkiksi kouluissa ja päiväkodeissa. Muutos näkyy jo nyt, mistä kertoo joulun aikaan käyty keskustelu siitä, saako kou-

OMAA HENGELLISYY-
TEEN SAATETAAN LIITTÄÄ
KESKENÄÄN RISTIRIITAISIA
ELEMENTTEJÄ.

lun joulujuhlaa viettää kirkossa. Kirkon yhteiskunnallisen aseman muuttuminen on kolmas selkeä trendi.

– Kirkolla on todellinen mietinnän paikka, miten se onnistuu tavoittamaan aikuisia. Kristillinen perinne ei enää siirry kotoa seuraavalle sukupolvelle.

Kaupungistuminen ei myöskään helppoa tilannetta, sillä juuri kaupungeissa kirkosta eroaminen ja lapsen kastamatta jättäminen on yleisempää kuin maaseudulla.

Kristillisen uskon oheneminen on avannut ovet uusille uskonnollisille virtauksille, mikä on neljäs uskonnollisuuden trendi. Salomäen mukaan etenkin itämaisten uskontojen harjoittaminen on kasvussa.

– Nykyisin on melko tavallista, että ihmiset kokevat itsensä hengellisiksi tai henkisiksi eikä uskonnollisiksi. Omaan hengellisyteen saatetaan liittää jopa keskenään ristiriitaisia elementtejä.

TEKSTI JA KUVA:
KAROLIINA RAUHIO-POKKA

ESITTELYSSÄ Uusi pääsihteeri Santeri Marjokorpi

- Ajattelin, etten lähde opiskelemaan teologiaa, jos ei ole aivan pakko. Opiskelin taloustieteitä, ja sitten oli pakko aloittaa teologian opinnot, tuleva STI:n pääsihteeri, Santeri Marjokorpi kertoo.

STI:n hallitus valitsi tammikuun alussa uudeksi STI:n pääsihteeriksi Santeri Marjokorven. Hän toimii tällä hetkellä Suomen Raamattuopistolla Avoimen Raamattukoulun vastaavana opettajana.

- Olen hyvin innostunut uudesta tehtävästä. Varmasti haasteita on, mutta tehtävä on hyvin kiinnostava ja tärkeä, tylsää tulee tuskin olemaan, Santeri sanoo.

STI on hänelle tuttu paikka jo omalta opiskeluajalta. Hän korostaa STI:n merkitystä teologian opiskelijalle.

- Vietin aikaa STI:ssä lähes yhtä paljon kuin yliopistolla. Olisi ollut aivan erilaista opiskella teologiaa, jos instituuttia ei olisi ollut. Siellä oli yhteisö, jossa oli hyvä olla mukana, kirjoja, opetusta ja tukea. Sain vastauksia moniin kysymyksiin, joita opiskelija mietti.

YLIOPISTO OPETTI PALJON

Santerin pääaine teologian opinnoissa oli dogmatiikka. Hän kertoo yliopiston opettaneen paljon.

- Sain varsin hyvän kokonaiskuvan kirkon historiasta. Opin tuntemaan kirkkoisia ja heidän opetuksiaan. Taju siitä syveni, mitä on kristinusko ja mikä

yhdistää kristillisiä kirkkokuntia. Opin dogmaattista, analyyttistä ja kriittistä ajattelua.

Työssään Santeri on opettanut paljon Raamattua. Hän olisi toivonut, että yliopisto olisi opettanut enemmän Raamatun tuntemusta.

- Esimerkiksi Vanhan testamentin profeettakirjoista taisi olla yksi luento. Teologian opiskelijan oli, ja on, välttämättöntä pitää huoli siitä, että Raamattu tulee tutuksi.

RATKAISUN VAIHEET

Santeri aloittaa työnsä STI:n pääsihteerinä huhtikuun alussa.

- Myös STI:n työssä on viime kädessä kyse Jeesuksen antaman lähetyskäskyn toteuttamisesta. STI kouluttaa ja antaa eväitä tuleville pastoreille ja teologeille, jotta he toteuttaisivat Jeesukselta saatua tehtävää mahdollisimman hyvin, Santeri muotoilee.

Santeri korostaa myös STI:n tehtävää kirkon herätysliikkeiden yhteistyöelimenä.

- STI voi osaltaan toimia klassisen kristinuskon edustajana ja puolestapuhujana kirkossamme ja yhteiskunnassamme.

Kysyn uudelta pääsihteeriltä, millainen Suomen evankelisluterilainen kirkko on 10 vuoden kuluttua. Hän uskoo, että kirkko elää juuri nyt ratkaisun vaiheita.

- Jos kirkko haluaa kääntää kurssiaan, se on tehtävä nyt. Mitä kirkossa päätetään samaa sukupuolta olevien avioliitosta,

ratkaisee paljon, koska se kertoo kirkon linjasta ja vaikuttaa moneen muuhun asiaan. Kirkon tulisi pysyä perustallaan. Monet kirkot eri puolilla maailmaa ovat kulkeneet tietä, jota omammekin näyttää nyt kulkevan. Se tie vie tuhoon.

Santeri miettii tässä tilanteessa myös STI:n tulevaisuutta.

- Voi olla, että tulevaisuudessa tarvitaan herätysliikejärjestöjen ylläpitämä oppilaitos, joka antaa teologisen koulutuksen, ja yhteistyöelin, joka koordinoi kirkosta etäänntyneiden herätysliikejärjestöjen toimintaa.

SYNTISELLE ARMOLLINEN

Santeri kiittää STI:n tukijoita, joita ilman instituuttia ei olisi.

- STI:llä on suuri joukko rukoilijoita ja taloudellisen tuen antajia. Se on valtavan tärkeää. On ratkaisevaa, millaisia pastoreita ja teologeja on kirkossa ja kristillisissä järjestöissä, millaisia saarnoja ja opetuksia he pitävät ja millaisia sielujen hoitajia he

ovat. Jos Raamattu ja luterilainen tunnustus ovat työssä keskeisintä, kirkko ja järjestöt elävät, säilyvät ja ehkä kasvavatkin.

Santeri muistuttaa STI:n työn olevan pitkäjänteistä ja maksavan sille annettun tuen pitkässä juoksussa takaisin.

Entä mikä on uudelle pääsihteerille uskossa Jeesukseen keskeisintä? Hän muistuttaa ortodoksikristittyjen vanhasta rukouksesta: Herra Jeesus Kristus, Jumalan Poika, ole minulle syntiselle armollinen.

- Tämän minä sanon Jumalalle, ja lopusta huolehtiminen jää hänelle.

Hyvä, että Santerin oli pakko lähteä opiskelemaan teologiaa. Toivotamme hänelle voimia, viisautta ja hyvän Herramme siunausta pääsihteerin tehtävään.

TEKSTI JA KUVA: JARI RANKINEN

Luterilainen kirkko Unkarissa

”Rakkaat suomalaiset ystävämme! Köbányan seurakuntalaisten vierailu Suomessa oli kaikin puolin suuri elämys ryhmän jokaiselle jäsenelle. Haluaisin kiittää teitä siitä seurakuntamme ja perheemme puolesta. Kuukausia ennen matkaa ajattelin tätä vierailua hiukan huolestuneena, koska tiesin, että näin iso ryhmä sekä kolme pientä lasta (17 henkilöä) vaikeuttavat järjestelyjä enemmän kuin koskaan aikaisempina vuosina.”

Näin Gyula Csepregi kirjoitti heinäkuussa 2019 kirkkoherra Péter Benkóczyn johtaman ryhmän palattua Budapestiin. Lohjan ja Köbányan seurakunnan välinen ystävyystoiminta on kestänyt jo 31 vuotta. Vierailut vuorovuosina rakentavat ystävyys-suhteita. Seuraava ryhmä lähtee Lohjalta kohti Budapestia keväällä 2020.

Kirkon nettisivut kertovat, että suomalaisilla seurakunnilla on Unkarissa 50 virallista ja viisi epävirallista ystävyysseurakuntaa. Kirkkohallituksen mukaan ystävyysseurakuntatyö on ”tärkeä keino edistää paikallisseurakuntien kumppanuutta käytännössä ja kansainvälistä vuorovaikutusta kirkkojen välillä, olennainen osa kirkkomme kansainvälisiä suhteita, osa seurakuntien kansainvälisyyskasvatusta ja yksi kansainvälisen diakonian muoto.”

SEURAKUNNAT KOKEVAT
USEIDEN KIELTEN JA KULTTUURIEN
RIKASTUTTAVAN
SEURAKUNTAELÄMÄÄ.

KIRKON HAASTEITA

Unkarissa on hieman alle 10 miljoonaa asukasta, joista 2 miljoonaa asuu Budapestissa. Katolisessa Unkarissa luterilainen kirkko on maan toiseksi suurin kirkko. Sillä on noin 215.000 jäsentä. Kirkon juuret ulottuvat uskonpuhdistukseen, vuoteen 1517 asti.

Unkarin luterilaisen kirkon vajaat 300 seurakuntaa sijaitsevat kolmessa hiippakunnassa. Unkarin kielen lisäksi käytetään edelleen myös slovakian ja saksan kieltä. Seurakunnat kokevat useiden kielten ja kulttuurien rikastuttavan seurakuntaelämää.

Erityisesti pienissä seurakunnissa on paljon haasteita nuorten muuttaessa niistä isompiin kasvukeskuksiin. ”Pie-

nissä kylissä on usein vain 2-5 ihmistä jumalanpalveluksissa, mutta niitäkin jumalanpalveluksia pidetään säännöllisesti ... Tiedämme, että paljon loogisempaa olisi, jos seurakuntalaiset matkustaisivat emäseurakuntaan, mutta he eivät halua jättää omaa kirkkoaan. Me emme tiedä, mitä meidän kirkkojemme kanssa tapahtuu, jos seurakuntalaisia ei enää ole. Toivomme kuitenkin, että Jumala auttaa meitä eteenpäin” sanoo pienen Egyzaskozarin luterilaisen seurakunnan ja 7 ”kappeliseurakunnan” kirkkoherra Erzsebet Koskai suomen kielellä. Sen hän oppi vuosina 1972-73 opiskellessaan teologiaa vaihto-oppilaana Helsingin yliopistossa, jolla on yhteistyösopimus Budapestin luterilaisen teologisen yliopiston kanssa. Yli sata nuorta opiskelee siellä papiksi (5 vuotta), uskonnonopettajaksi tai kirkkomuusikoksi. Vuosittain sinne otetaan 1-2 suomalaista opiskelijaa.

NUORISOTYÖTÄ, KOULUTUSTA, VIESTINTÄÄ

Unkarin luterilaisen kirkon hallinnollinen keskus on Budapestin keskustassa sijaitsevassa, äskettäin kauniisti peruskorjatussa kiinteistössä, Üllői út 24. Täällä hoidetaan koko kirkon asioita, kuten diakoniaa, rakentamista, taloutta, lapsi- ja nuorisotyötä, koulutusta, ekumeniaa, lähetystä, tietohallintoa, viestintää sekä kirkon eri komiteoita. Kirkkoherra Erzsebet Koskai toimii koko kirkon Gustav Adolf Rakkaus-Palvelus-nimisen työryhmän puheenjohtajana. Se myöntää avustuksia seurakunnille hakemusten pohjalta. Viime vierailullani Unkarissa sain mahdollisuuden seurata

HE EIVÄT HALUA JÄTTÄÄ OMAA KIRKKOAA.

työryhmän kokousta Budapestin hallinnollisen keskuksen tiloissa. Tapasin lyhyesti myös kirkon hallinnollisen johtajan György Kramerin.

YHTEISTYÖTÄ

Unkarin luterilainen kirkko tekee yhteistyötä Unkarissa ja koko Euroopassa sekä on jäsen Luterilaisessa maailmanliitossa ja Kirkkojen maailmanneuvostossa. Nykyinen johtava piispa Tamas Fabiny toimi äskettäin seitsemän vuotta varapuheenjohtajana Luterilaisen maailmanliiton Keski- ja Itä-Euroopan työssä. Hän toimi aiemmin kirkkoherrana Lohjan Kőbanya-ystävyyseurakunnassa Budapestissä ja vieraili sinä aikana säännöllisesti seurakuntalaistensa kanssa Suomessa.

LÄHTEET:

<https://evl.fi/maailmalla/ystavyysseurakunnat/ystavyysseurakuntarekisteri#18905a1f> – 25.1.2020

<https://www.evangelikus.hu/english/intro?language=en> – 25.1.2020

<https://www.evangelikus.hu/?language=fi> – 25.1.2020

TEKSTI JA KUVA: ALLI BRUMMER

Muistoja piispa Olavi Rimpiläisestä

Viisas, oppinut, ystävällinen ja läsnäoleva – tämä tulee ensimmäisenä mieleen Olavi-piispasta. Kirjoitin hänen juhla-kirjaansa pienen jutun 300-luvun rouvista, jotka olivat eri mieltä Jerusalemin matkojen mielekkyydestä. Sain Pyhällä maalla monta kertaa käyneeltä piispalta seuraavan vastauksen, jossa näkyy edellä mainittujen ominaisuuksien lisäksi hänen ekumeeninen, lempeä ja hilpeä suhtautumisensa kanssakulkijoihin:

Parahin Tohtori!

Monet kiitokset Sinulle ja Antille onnittelusta. Erityinen kiitos Paulan ja Marcellan kiistasta. Kallistun Paulan puolelle. Muutaman kerran olemme käyneet Pyhässä Maassa. En tiedä, ovatko fides, scientia ja virtus lisääntyneet, mutta jotenkin Raamattu on havainnollistunut ja elävöitynyt. Ystävissäni on kyllä myös Marcellan kannattajia, mutta silti on pystytty taivasmaatkaa yhdessä tekemään – tietysti usein pahasti nilkuttaen ja ontuen. Oikein paljon kiitoksia.

Herra kanssanne! +Olavi

ANNI MARIA LAATO

* * * * *

Kun oot sanonu, oot vappaa

Suomen teologinen instituutti perustettiin 29.12.1987. Minun tehtäväkseni tuli syksyllä soittaa Oulun piispa Olavi Rimpiläiselle ja pyytää häntä uuden hankkeen hallituksen puheenjohtajaksi.

Hän ilahtui kovasti soitostani ja vastasi tähän tapaan: ”Olin jo ajatellut, että ne, jotka tässä kirkossa kantavat huolta perinteisen kristinuskon säilymisestä, ovat hautautuneet omiin juoksuhautoihinsa, mutta sieltähän he nyt nousevat iloinen sulka hatussa ja lähtevät taisteluun.”

Olavi Rimpiläinen toimi STI:n hallituksen puheenjohtajana sen perustamisesta lähtien, vuodesta 1988 vuoteen 2000, siis siihen asti, kun hän jäi eläkkeelle Oulun hiippakunnan piispan virasta. Puheenjohtajana hän oli lupsakka ja jämäkkä. Useimmiten hän vain kuunteli ja rohkaisi, mutta jos asiat uhkasivat mennä solmuun, hänellä oli erinomainen taito avata ne ja muovata riittävän hyvä päätös.

Kun Rimpiläiseltä kysyttiin eri yhteyksissä, miksi piispat eivät tee sitä tai tätä asioiden korjaamiseksi, muistan hänen vastanneen: ”Meillä ei ole muuta valtaa kuin sanan valta.” Tulkitsen hänen tarkoittaneen vastauksellaan kahta asiaa. Ensinnäkin, piispallakaan ei useimmiten ole muuta valtaa kuin sanomisen valta. Hän saattoi vielä lisätä: ”Kun oot sanonu, oot vappaa.” Toiseksi ajattelen hänen tarkoittaneen Jumalan sanan valtaa. Sitä vastaan ei ole hyvä tehdä. Kun sen takana seisoo, on aina turvallisella puolella.

EERO JUNKKAALA

* * * * *

Yhteys piispa Olavin kanssa syntyi jo opiskeluaikana STI:ssä ja Paavalin synodissa. Monia lämpimiä ja leppoisia kohtaamisia. Valmistuin vuonna 1999 ja sain kutsun seurakuntapastoriksi Liminkaan. Vihkimyksen piti olla heti vuoden 2000 alussa. Joulukuussa sain soiton notaarilta: piispa joutuu ohitusleikkaukseen ja vihkimys siirtyy – ehditkö jo 18. joulukuuta?

Seuraavana päivänä Olavi otettiin sisään sairaalaan. Ei ollut varmuutta, nouseeko hän siitä, mutta todellisena paimenena hän halusi vielä huolehtia seurakunnistaan ja meidän vihkimisestämme. Oulun juna kulki vielä. Ja vuoden tämän jälkeenkkin.

Erytisen suurella lämmöllä piispa huolehti vaimoni Leenan kättilöopinnoista ja työllistymismahdollisuuksista. Koko perheen hyvinvointi oli hänen sydämelleen. Ja tietysti myös piispatar Annelin. Anneli yleensä vastasi puhelimeen, kun heille soitti, ja hänen kanssaan sai ensin puhella kuulumiset. Ihmeellisesti vielä eläkepäivilläkin siellä muistettiin meidän perheemme asiat ja niiden puolesta rukoiltiin. Helppo oli piispalle soittaa. Tuli kuulluksi.

JOHAN HELKKULA

* * * * *

Sain olla opiskelijoiden edustajana STI:n perustamiskokouksessa ja STI:n hallituksessa. Piispa Olavi toimi hallituksen puheenjohtajana. Hän oli lämminhenkinen ja kannustava. Hän toivoi, että raamatullinen kristillisyyksi saisi aina olla vahvana suolana kotoisessa kansankirkossamme.

Lukuisissa haastatteluissa piispa Ola-

vilta kysyttiin kirkkomme kiistakysymyksistä. Vanhauskoisuuteen haluttiin lyödä vieraita leimoja. Hänen ei kuitenkaan tarvinnut etsiä hyväksyntää ihmisiltä eikä kysyä, mitä suuri enemmistö ajattelee silloin, kun kyse oli Pyhästä Jumalan Sanasta ja sieltä nousevista tien viitoista. Kärsivällisesti hän tyytyi vastaamaan kysyjille perustellun kantansa eri asioihin. Viime kädessä kysymys oli suhtautumisesta Raamatun arvovaltaan. Piispa Olavi jaksoi muistuttaa, ettei Raamatun sana muutu eikä siihen luottava joutu eksyksiin.

Pappisvihkimyksessäni loppiaisen aattona 1993 Piispa Olavi puhui itämaan tietäjien matkasta tähden johdolla: ”Tähti on Jumalan sana. Se vie perille ja löydämme Jeesuksen. Tämän tähden johtamana voi seurakuntaakin parhaiten hoitaa.”

JUKKA MALINEN

Piispa Olavi Rimpiläinen kuoli 3.12.2019. Uskomme jälleennäkemiseen.

STI:n kevätkauden avajaiset

KESKUSTELU HOMOSEKSUAALISISTA SUHTEISTA

Suomen teologisen instituutin kevätkauden avajaisissa dosentti Erkki Koskenniemi ja professori Martti Nissinen keskustelivat homoseksuaalisuudesta Raamatussa ja siitä, miten siihen liittyviä raamatunkohtia pitäisi tulkita.

Oli hienoa huomata, että vastakainasetteluja ja tunnekuohua luovasta aiheesta huolimatta keskustelijat pysyivät asiallisina ja rauhallisina. Kumpikaan ei sortunut tahalliseen väärinymmärrykseen, vaan molemmat pyrkivät tarkkaan sanoittamaan oman näkemyksensä ja sen, missä ne erosivat toisistaan.

MILLAISISTA SUHTEISTA KYSE?

Keskeiseksi keskustelussa nousi homoseksuaalisuuden esiintyminen ja sen toteuttamisen tavat Raamatun ajan kulttuureissa ja raamatunkohdissa. Sekä Koskenniemi että Nissinen pitivät todennäköisenä, että homoseksuaalisia tunteita ja suhteita, joihin liittyi rakkaus, esiintyi jo antiikin maailmassa. Nissinen kuitenkin kyseenalaisti, että aiheeseen liitetyt raamatunkohdat käsittelevät yksiselitteisesti tällaista homoseksuaalisuutta, koska alkukielten ilmaisut

TULKINTAPERIAATTEET
HOMOSEKSUAALISTEN
SUHTEIDEN LUONTEES-
TA JÄÄVÄT VEDENJA-
KAJIKSI.

miesmakaajista ovat tulkinnanvaraisia. Tosin hän myönsi, että Uudessa testamentissa voidaan mahdollisesti puhua homoseksuaaleista rakkaussuhteista.

Koskenniemi piti kohtia riittävän todennäköisesti millaisista tahansa homoseksuaalisista suhteista puhuvina ja vetosi erityisesti kreikan sanan arsenokoitees (miehen kanssa makaava mies) merkitykseen ja muiden sanojen merkityksiin kohdassa, jossa tämä sana on (1 Kor 6:9-10).

Nissinen esitti myös, että erityisesti homoseksuaalisuuteen liitetyillä Vanhan testamentin käskyillä on taustanaan miehen asemaan liitetty sukupuolihierarkia, jonka mukaan mies ei saanut maata miehen kanssa niin kuin naisen kanssa, koska toinen miehistä alisti itsensä naisen asemaan. Ylipäätään hän ajatteli, että yhdessäkään raamatunkohdassa ei ole kyse nykyisenkaltaisista tasavertaisista homoseksuaalisista suhteista ja muistutti, ettei sellaisia parisuhteita esiintynyt tuohon aikaan juuri muutenkaan sukupuolihierarkian vuoksi.

Koskenniemikään ei nähnyt raamatunkohtien puhuvan juuri sellaisista homoseksuaalisista suhteista, joista me nyt puhumme, mutta korosti, että homoseksuaaliset suhteet mainitaan Roomalaiskirjeen 1. luvussa yhtenä esimerkkinä Jumalan ja ihmisten katkenneesta suhteesta ja ihmisten piittaamattomuudesta suhteessa Jumalaan. Siksi ei voida ajatella, että jossakin muodossa homoseksuaalinen suhde ei olisikaan

vastoin Jumalan tahtoa. Koskenniemi perusteli näkemystään myös näihin kohtiin liittyvällä tulkintahistorialla – homoseksuaalisia suhteita ei ole kirkossa hyväksytty – ja raamatunkohdilla, joissa puhutaan miehen ja naisen avioliitosta.

RAKKAUS JA NORMIT

Raamatun tulkintaperiaatteet olivat keskustelussa avainasemassa. Nissinen esitti, että Raamattuun luetaan usein oma agenda ja otetaan se sitten Jumalan sanana takaisin. Koskenniemi myönsi tulkinnan pakon, mutta väitti myös Nissisen sortuvan tällaiseen tulkittessaan Raamattua moderneilla seksuaalisuuden käsitteillä. Nissinen vastasi, että osa tällaisesta tulkinnasta saattaa tehdä väkivaltaa teksteille, ja siksi on pyrittävä tutkimuksella parhaaseen ymmärrykseen.

Nissinen esitti keskeisimmän tulkintaperiaatteen Raamatussa olevan rakkaus ja otti esimerkiksi Jeesuksen opetuksen siitä, että sapatti on ihmistä varten. Hän sanoi homoseksuaalisuuteen liittyvien kohtien normin olevan ristiriidassa tämän ihmisen huomioivan rakkauden kanssa. Koskenniemi kyseenalaisti normin ja rakkauden vastakkainasettelun ja korosti Jumalan lain normien olevan juuri Jumalan rakkauden ilmentymiä. Nissinen haastoi tämän vetoamalla seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen kokemaan tuskaan, joka on syntynyt normien ajamisesta. Koskenniemi painotti, että seksuaalisuuden alueella on paljon erilaista kipua, johon ei ole yksinkertaisia vastauksia.

YHÄ SYVEMPI KAHTIAJAKO?

Kirkon nykytilanteessa Koskenniemen mukaan samaa sukupuolta olevia pareja ei tulisi alkaa vihkiä, Nissisen mielestä pitäisi. Molemmat katsoivat näkemyksensä vastaisen päätöksen johtavan yhä syvempään kahtiajakoon kirkossa ja Koskenniemi epäili kirkon mahdollisesti jopa hajoavan, mikäli samaa sukupuolta olevia aletaan vihkiä.

Vaikka keskustelussa vanhat asetelmat eivät järkkyneet, selvensivät Nissinen ja Koskenniemi hyvin sen, että monissa kohdissa yhteistäkin maaperää löytyy. Toisaalta kävi selväksi, että tulkintaperiaatteet rakkauden ja homoseksuaalisten suhteiden luonteesta Raamatun teksteissä jäävät vedenjakajaksi.

TEKSTI: EETU LEHTINEN
KUVA: TIMO ESKOLA

VALMENNUSKURSSI TEOLOGISEEN

Tiedätkö jonkun, joka pyrkii tänä keväänä opiskelemaan teologiaa?

STI:ssä on valmennuskurssi teologiaa yliopistossa opiskelemaan pyrkiville ma 4. - to 7.5.2020. Kurssi antaa hyvät valmiudet valintakokeeseen. Vuonna 2019 STI:n valmennuskurssille osallistuneista opiskelupaikan sai 77 %.

Kurssin hinta on 160 euroa. Hintaan sisältyvät opetus ja päiväkahvit.

Kysy lisää ja ilmoittaudu Suomen teologiseen instituuttiin: puh. (09) 6689 550 tai kirsi.kuru@sti.fi. Opetus on STI:n tiloissa Helsingissä, Kaisaniemenkatu 13 A 4. krs.

JARI RANKISEN MATKAT:

- * **Su 9.2. klo 14** Miestenpäivä Luther-talo, Sastamala
- * **Su 16.2. klo 11** Messu Luther-talo, Hämeenlinna
- * **Su 26.2. klo 13** Raamattu-Kamppi, Salomonkatu 17 D, Helsinki

TIMO ESKOLAN MATKAT:

- * **Ma 2.3.** Opetusta Kansanlähetysoyisto, Ryttylä
- * **Su 8.3.** Messu kirkko, Jokioisten seurakunta
- * **La 21.3.** Raamattutapahtuma, Hyvinkää
- * **La 4.4.** Luento, Paavalin synodin päivät, Lappi TL
- * **Su 5.4.** Messu Lutherin kirkko, Turku

STI:TÄ VOI TUKEA TESTAMENTILLA

Myös STI:n toiminnan tukemiseen voi tehdä testamentin tai testamentissa voi kertoa yhdeksi saajaksi STI:n. Testamentti tai osa siitä tulee STI:lle täysimääräisenä, koska yleishyödyllisten yhdistysten ei tarvitse maksaa veroa perinnöstä.

Testamentti tulee tehdä kirjallisesti ja siinä tulla olla allekirjoitus sekä kahden todistajan allekirjoitus, jotka ovat olleet yhtä aikaa paikalla. Hyvä jos testamentti on yksiselitteinen eikä mahdollista monia tulkintoja.

Voit halutessasi kysyä lisää testamentista STI:lle pääsihteeri Jari Rankiselta, puh. 045 359 7772, jari.rankinen@sti.fi

TIETOKONELUOKKA KUNTOON

Keräys STI:n tietokonealueen kuntoon saattamiseksi on tuottanut 700 euroa. Vielä tarvittaisiin noin 500 euroa. Suunnitelma on, että käytössä on kaksi toimivaa tietokonetta ja tietokonealueella viisi lukupaikkaa ilman konetta tuoleineen, pöytineen ja väliseinineen.

Voisitko osallistua tähän keräykseen? Suuri kiitos, jos voit. Lahjan voi maksaa STI:n tilille: FI74 8000 1100 5642 45 (Danske Bank) tai FI66 1555 3000 1169 14 (Nordea). Kirjoita viestiin: ”Tietokonealue”.

TUOMAS LUKKARINEN

Osoite

Kaisaniemenkatu 13 A 4. kerros
00100 Helsinki

Sähköposti ja puhelin

sti@sti.fi, etunimi.sukunimi@sti.fi
09 668 9550

Kotisivu

www.sti.fi

Pankkitilit

Danske Bank:
FI74 8000 1100 5642 45, BIC: DABAFIHH

Nordea:
FI66 1555 3000 1169 14, BIC: NDEAFIHH

Kokoaikaiset työntekijät

pääsihteeri Jari Rankinen
tutkija Timo Eskola
sihteeri Kirsi Kuru

Aukiolo: lukukausien aikana klo 9–19.

Teologinen tutkimus- ja koulutuskeskus.
Luentotoimintaa, kirjasto ja lukusali sekä seurakuntavierailuja

Julkaisee IUSTITIA-nimistä teologista aikakauskirjaa. Tiedotuslehti KULMAKIVI lähetetään tukijäsenille kuusi kertaa vuodessa.

Hallituksen puheenjohtaja

SLEY:n toiminnanjohtaja Tom Säilä

Jäsenjärjestöt

Laestadianernas Fridsföreningars Förbund
Lähetisyhdistys Kylväjä
Lähetisyhdistys Rauhan Sana
Länsi-Suomen Rukoilevaisten Yhdistys
Suomen Ev.lut. Opiskelija- ja Koululaislähetys
Medialähetys Sanansaattajat
Suomen Ev.lut. Kansanlähetys
Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys
Suomen Raamattuopisto
Svenska Lutherska Evangeliföreningen i Finland

Talous vapaaehtoisen kannatuksen varassa.

Vuositukijäsenmaksu 40 euroa (opiskelijat 10 euroa, yhteisöt 100 euroa, ainaisjäsenyys 800 euroa). STI ottaa vastaan kirjalahjoituksia, avustuksia ja testamentteja.

Rahankeräyslupa RA/2018/904

Poliisihallituksen arpajaishallinto on myöntänyt STI:lle 9.10.2018 luvan koko Suomen alueella Ahvenanmaata lukuun ottamatta 1.1.2019–31.12.2020 järjestettävälle rahankeräykselle. Varat käytetään teologiseen ja pastoraaliseen koulutukseen, julistus- ja julkaisutoimintaan, kirjastopalvelujen ylläpitämiseen sekä palkka- ja hallintokuluihin siltä osin kuin kulut palvelevat varsinaista yleishyödyllistä käyttötarkoitusta.

Taitto Kirsi Kuru

Painopaikka Kirjapaino Hermes Oy
ISSN-L 2243-0733, ISSN 2243-0733 (painettu)
ISSN 2243-0741 (verkkojulkaisu)

SUOMEN TEOLOGINEN
INSTITUUTTI
KAISANIEMENKATU 13 A
00100 HELSINKI

ETUKANSI: STI:N TULEVA PÄÄSIHTEERI
(KUVA: JARI RANKINEN)

TAKAKANSI: KALLE PAJALA STI:N KIRJATORILLA
(KUVA: TIMO ESKOLA)